

Universiteti i Prishtinës “Hasan Prishtina”

Fakulteti i Filologjisë

Lënda: Gjuhë shqipe I

Lëndë obligative. Niveli bachelor.

Viti i I i studimeve. Semestri I

Numri i orëve në javë: 2 + 2 (1+1)

Vlera në kredi ECTS : 5

Koha/lokacioni: E enjte: 12.00-13.30 dhe 14.00-15.30 (ligjërata), salla nr. 51.

Mësimdhënësi i kursit: Prof. ass. dr. Haki Hysenaj

Detaje kontaktuese: Zyra nr. 84. Telefoni: 044-125005.

E-mail:h_hysenaj@hotmail.com

Konsultime me studentë: të martën nga 10-12 dhe të enjten 10-12.

Qëllimi i kursit: Përvetësimi i lëndës dhe aftësimi i studentëve për ta zbatuar atë edhe praktikisht.

Rezultatet e pritura të nxënies:

Pas përfundimit të këtij kursi studentët do të jenë në gjendje:

1. Të flasnin dhe të shkruajnë rrjedhshëm gjuhën e sotme shqipe.
2. Do të aftësohen për të bërë punë të suksesshme në procesin e mësimdhënies të gjuhëve të huaja, duke fituar paraprakisht njohuri të mjaftueshme nga kursi i gjuhës së sotme shqipe.

3. Do të aftësohen për të bërë përkthime të mira nga gjuhët që studiojnë në gjuhën shqipe dhe anasjelltas.

4. Do të aftësohen për të hartuar shkresa akademike si dhe lloje të tjera shkrimesh letrare.

Metodologjia e mësimdhënies: Ligjërata, ushtrime, diskutime, punime seminari, detyra shtëpie.

Literatura bazë : ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995; Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011; Beci; Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000; Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për mësimdhënësit e gjuhës shqipe; Anastas Dodi, Fonetika e gjuhës së sotme shqipe, Tiranë 2004; Jani Thomaj, Leksikologjia e gjuhës shqipe, Tiranë, 1984.

Plani i detajuar i mësimi:

I Java e parë:

Ligjërimi, gjuha, të folurit

- a) Karakteri tingullor i ligjërimin (Çdo gjuhë i ka tingujt e vet tipikë)
- b) Funksionet e ligjërimin
- c) Gjuha dhe përbërësit e saj

Tingujt e gjuhës shqipe

- ç) Nyjëtimi
- d) Zanoret
- dh) Bashkëtingëlloret

Literatura: Andre Martinet, Elemente të gjuhësisë së përgjithshme; Prishtinë, 1974. Bahri Beci. Anastas Dodi, Fonetika e gjuhës së sotme shqipe, Tiranë, 2004.

II: Java e dytë:

Shtresat leksikore të gjuhës shqipe

- a) Struktura e fjalës
- b) Tipat e fjalëve nga pikëpamja e përbërjes strukturore
- c) Fjalët e thjeshta
- ç) Fjalët e përbëra
- d) Mënyrat dhe tipat e fjalëformimit

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000. Jani Thomaj, Leksikologjia e gjuhës shqipe, Tiranë 1984.

III *Java e tretë: Semantikë*

- a) Fusha kuptimore e fjalës
- b) Kuptimi i figurshëm i fjalëve në shqipe
- c) Homonimet
- ç) Sinonimet
- d) Antonimet
- dh) Shprehjet frazeologjike

Literatura: Jani Thomaj, Leksikologjia e gjuhës shqipe, Tiranë, 1984. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

IV *Java e katërt: Hyrje në morfologji*

- a) Pjesët e ndryshueshme dhe të pandryshueshme të ligjëratës
- b) Emri
- c) Funkzioni gramatikor dhe kuptimi
- d) Grupet leksiko-gramatikore të emrit
- e) Emrat e përgjithshëm dhe të përveçëm

- f) Emra frymorësh dhe emra jofrymorësh
- g) Emra konkretë dhe emra abstraktë
- h) Emra të numërueshëm dhe të panumërueshëm
- i) Emrat e lëndës
- j) Kategoritë gramatikore të emrit
- k) Gjinia, numri, rasa, trajta
- l) h) Lakimi i emrave

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

V Java e pestë: Mbiemri

- a) Funkcionet sintaksore
- b) Mbiemrat cilësorë dhe marrëdhëniorë
- c) Kategoritë gramatikore të mbiemrave
- ç) Gjinia, numri, rasa
- d) Lakimi i mbiemrave
- dh) Shkallët e mbiemrit
- e) Formimi i mbiemrave

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

VI Java e gjashtë:

- a) Numërori
- b) Thyesat

Vlerësimi i parë intermediar (test provues)

VII. Java e shtatë: *Përemri*

a) Kuptimi, veçoritë morfologjike dhe sintaksore

b) Klasifikimi i përemrave

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200.

IX Java e tetë: Llojet e përemrave dhe funksionet e tyre

- a) Përemrat vetorë
- b) Përemrat vetvetorë
- c) Përemrat dëftorë
- ç) Përemrat pronorë
- d) Përemrat pyetës
- dh) Përemrat lidhorë
- e) Përemrat e pacaktuar

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

IX Java e nëntë: Sistemi foljor i shqipes standarde

- a) Klasifikimi i foljeve sipas funksionit dhe kuptimit
- b) Foljet ndihmëse dhe gjysmë ndihmëse
- c) Foljet kalimtare dhe jokalimtare
- ç) Kategoritë gramatikore të foljes (veta, numri, diateza)

d) Kategoria gramatikore e mënyrës

dh) Kategoria gramatikore e kohës

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

X Java e dhjetë: Zgjedhimi i foljeve

a) Zgjedhimi i I-rë

b) Zgjedhimi i II-të

c) Zgjedhimi i III-të

ç) Foljet e parregullta

d) Format e shtjelluara dhe të pashtjelluara

dh) Format gramatikore të mënyrës dëftore

d) Format gramatikore të mënyrës habitore

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995, Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011.

XI Java e njëmbëdhjetë: Format gramatikore të foljes

a) Format gramatikore të mënyrës lidhore

b) Format gramatikore të mënyrës kushtore

c) Format gramatikore të mënyrës kushtore

ç) Format gramatikore të mënyrës urdhërore

d) Format e pashtjelluara të foljes

-pjesorja

-paskajorja

-përcjellorja

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

XII Java e dymbëdhjetë: Formimi i foljeve

- a) Foljet e prejardhura
- b) Formimi parashtesor
- c) Formimi prapashtesor
- ç) Formimi me parashtesa e prapashtesa
- d) Foljet e përbëra
- dh) Foljet e përngjitura

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011.

XIII Java e trembëdhjetë: Pjesët e pandryshueshme të ligjëratës

- a) Ndajfolja
  - klasifikimi i ndajfoljeve
  - shkallët e ndajfoljeve
  - formimi i ndajfoljeve
  - lokucionet ndajfoljore
- b) Parafjala
  - njohuri të përgjithshme
  - parafjalët e rasës emërore
  - parafjalët e rasës gjinore
  - parafjalët e rasës kallëzore
  - parafjalët e rasës rrjedhore

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

XIV Java e katërbëdhjetë

- a) Lidhëza
- b) Pjesëza
- c) Psthirra

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995. Ali Jashari dhe Flutura Çitaku: Gramatika e gjuhës shqipe 1- Morfologjia, Prishtinë, Zero Print, 2011. Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000.

XV Java e pesëmbëdhjetë

Vlerësimi i dytë intermediar (test provues)

Literatura shtesë:

1. M. Çeliku, M. Karapinjolli, R. Stringa: Gramatika praktike e gjuhës shqipe, Tiranë, 2004.
2. Mehmet Çeliku, Çështje të shqipes letrare, Tiranë, 2001.
3. ASHRSH; Për pastërtinë e gjuhës shqipe, Tiranë, 1998.
4. IAP, Drejtshkrimi i gjuhës shqipe, Prishtinë, 1974
5. ASHRSH, Fjalori drejtshkrimor i gjuhës shqipe, Tiranë, 1976
6. Vepra letrare dhe tekste të shkruara në dialekte të shqipes

Provimi mbahet me shkrim dhe me gojë.

Provimi mbahet me shkrim dhe me gojë.